

Foreløpige resultater – vennligst ikke siter!

Arbeidsincentiver og yrkesaktivitet etter pensjonsreformen

*Presentasjon for Pensjonsforum 21.
november 2014*

Erik Hernæs

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Ragnar Frisch Centre for Economic Research

www.frisch.uio.no

Arbeidsincentiver og pensjonsmuligheter for aldersgruppen 62 til 67 år fra 2011

- Ikke lenger avkorting av AFP mot arbeidsinntekt i privat sektor
- Fleksibelt uttak av folketrygd dersom opptjening er tilstrekkelig, både privat og offentlig sektor
- Fortsatt AFP med avkorting mot inntekt i offentlig sektor

Nye muligheter og insentiver fra 2011

	Mulig uttak av ny FT fra 62	Ikke mulig å ta ut ny FT fra 62 på grunn for lave rettigheter
Offentlig AFP	Gruppe 1 (30 % av sysselsatte ved alder 60): Adgang til actuarielt uttak av FT ved å gi avkall på AFP	Gruppe 4 (7 % av sysselsatte ved alder age 60): Ingen endring
Privat AFP	Gruppe 2 (23 % av sysselsatte ved alder 60): Ingen avkorting og mye høyere avkastning av fortsatt arbeid. Adgang til actuarielt uttak av FT og ny AFP fra 62	Gruppe 5 (2 % av sysselsatte ved alder 60): Ingen avkorting og mye høyere avkastning av fortsatt arbeid. Mister AFP og får ikke adgang til FT fra 62
Ikke AFP	Gruppe 3 (31 % av sysselsatte ved alder 60): Ingen endring i avkastning av fortsatt arbeid, men adgang til actuarielt uttak av FT fra 62.	Gruppe 6 (7 % av sysselsatte ved alder 60): Ingen endringer fra 62

Insentiver og yrkesaktivitet

- Flere studier har funnet økt yrkesaktivitet blant eldre fra 2011
- Endringen kom stort sett blant privatansatte med AFP hvor nettoinntekten økte etter reformen
- Viktig å kontrollere for andre forhold når en vil se på effekten av pensjonsreformen.
- Økt yrkesaktivitet blant eldre før 2011, kanskje på grunn av bedret helse, et stramt arbeidsmarked og økt utdanning i senere årskull

Insentiver og yrkesaktivitet (fortsatt)

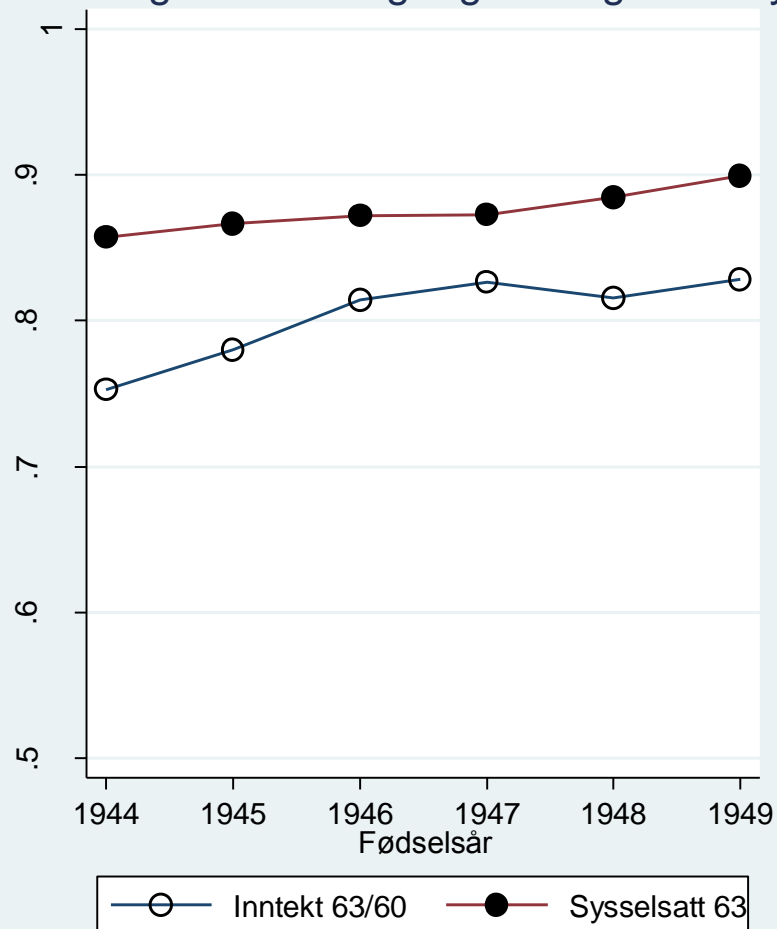
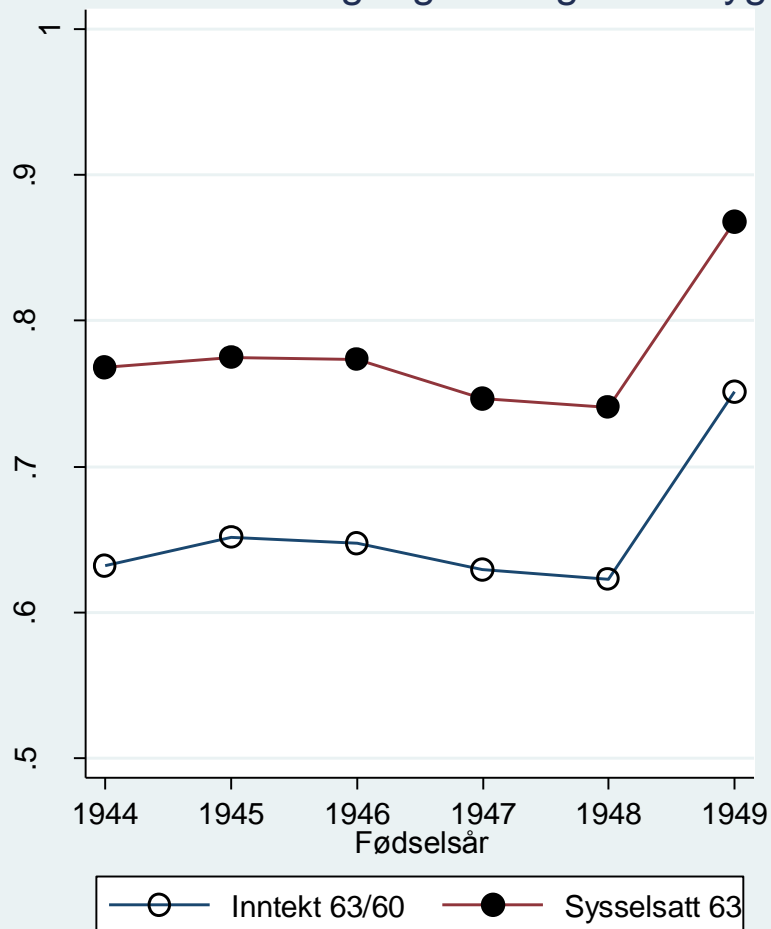
- Spørreundersøkelser tyder på effekten av økonomiske insentiver avhenger blant annet av helsen
- ... og at de faktiske insentivene noen ganger blir oppfattet feil
- Studier antyder også at verdsetting av framtidige ytelser ikke samsvarer med de aktuarielle justeringene i pensjonssystemet

Datagrunnlag

- Administrative registre med opplysninger om arbeid, inntekt, pensjon, utdanning, kjønn, innvandringsstatus.
- Regnskapsdata for identifikasjon av private tjenestepensjonsordninger.
- Observert faktisk uttak av AFP, lister over foretak i APF-SLV-ordningen og sektorklassifikasjon, som grunnlag for identifikasjon av AFP-bedrifter.
- Vi følger yrkesaktive 60-åringene og ser på sysselsetting og arbeidsinntekt når de er 63, fra 2007 til 2012

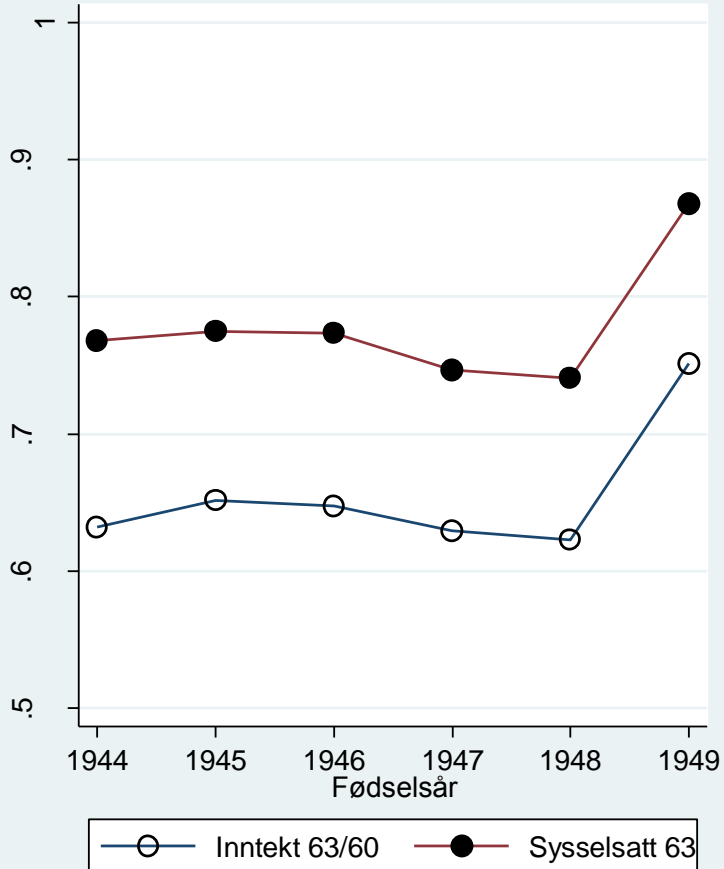
Privat AFP vs offentlig - tidlig Folketrygd

Privat AFP - adgang til tidlig Folketrygd Offentlig sektor - adgang til tidlig Folketrygd

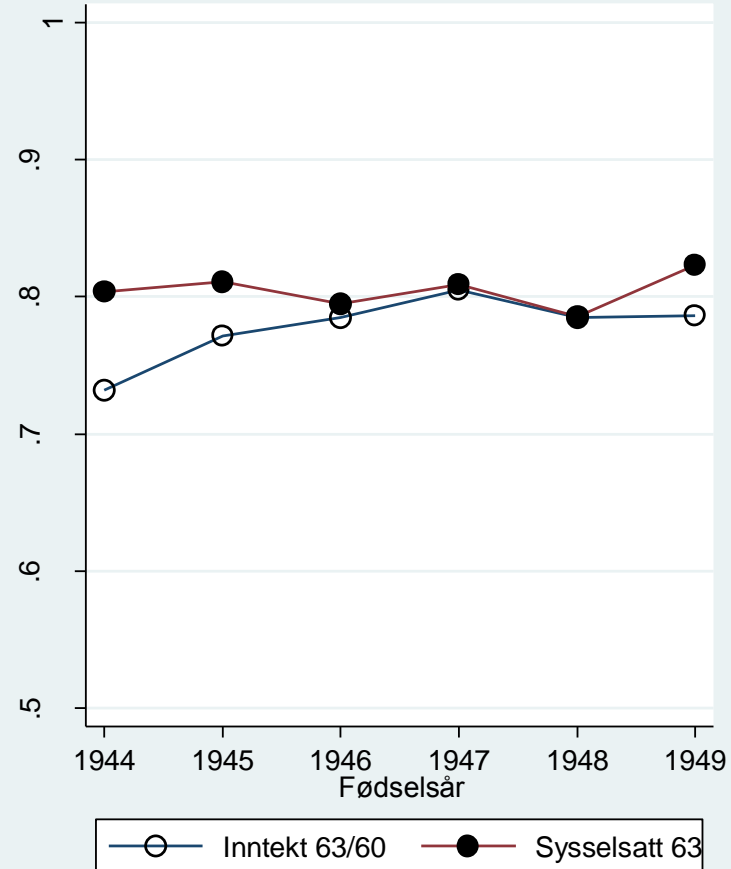

Privat AFP vs offentlig uten tidlig Folketrygd

Privat AFP - adgang til tidlig Folketrygd

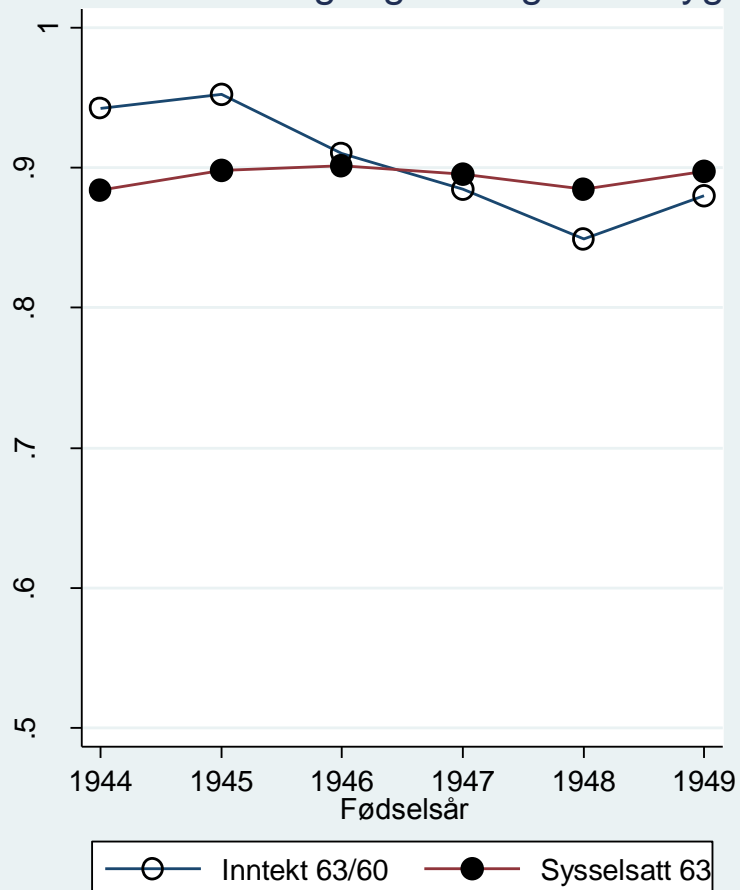
Offentlig sektor - ikke tidlig Folketrygd

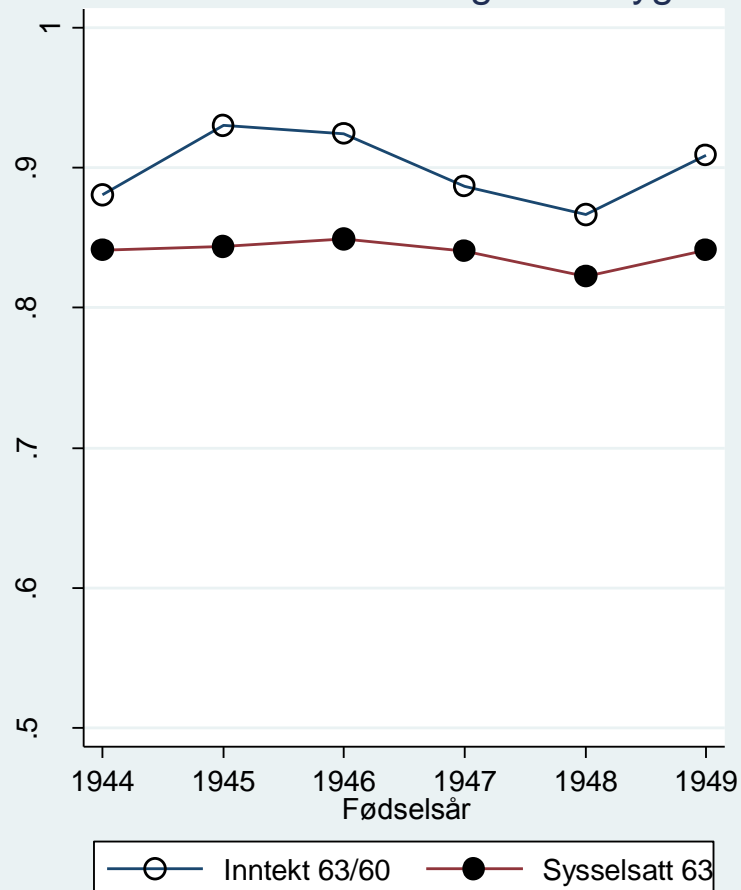

Adgang tidlig Folketrygd vs ikke AFP eller tidlig Folketrygd

Ikke AFP - adgang til tidlig Folketrygd

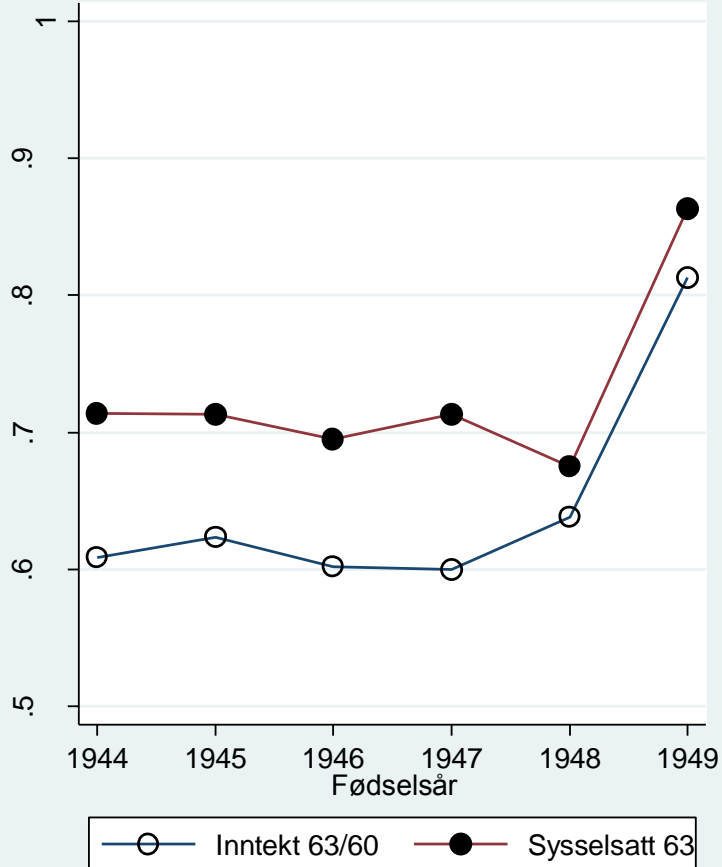

Ikke AFP - ikke tidlig Folketrygd

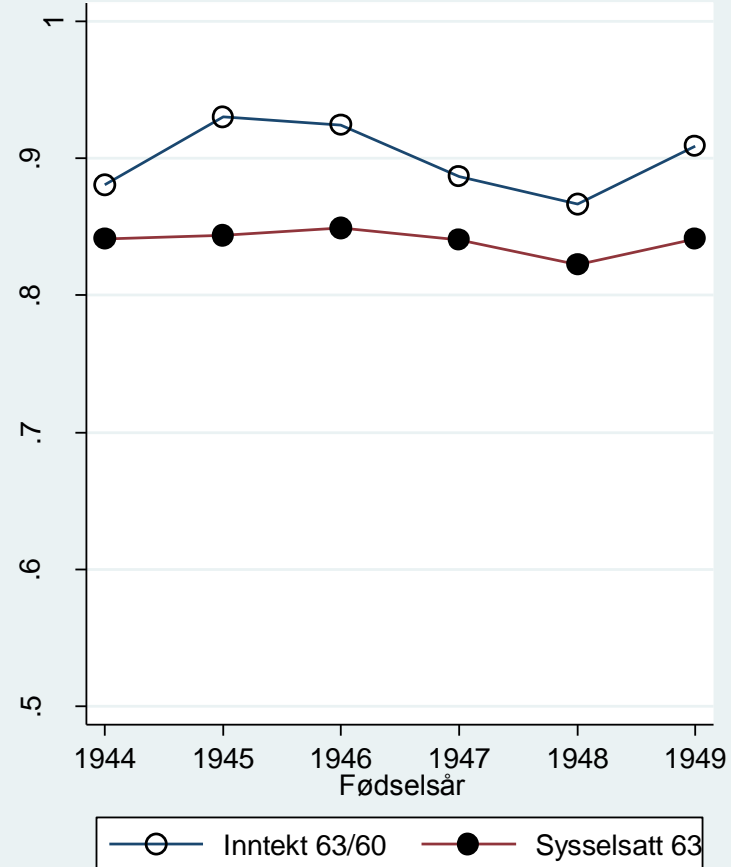

Mistet AFP vs ingen AFP - ikke tidlig Folketrygd

Privat AFP - ikke tidlig Folketrygd

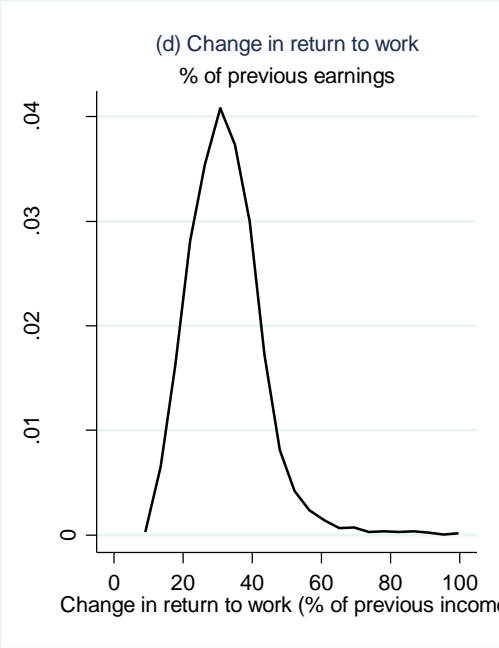
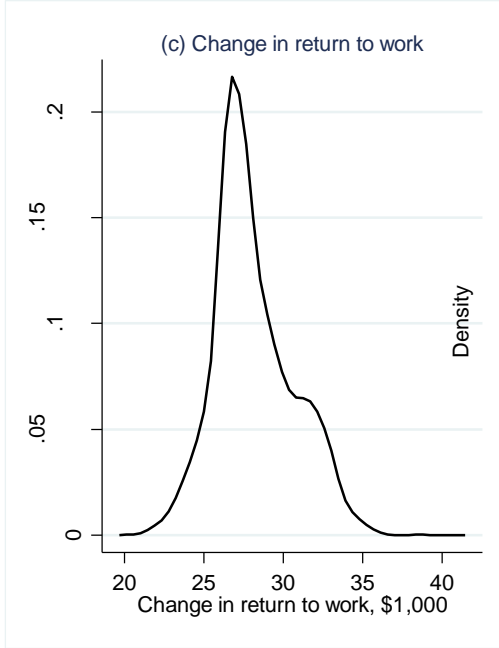
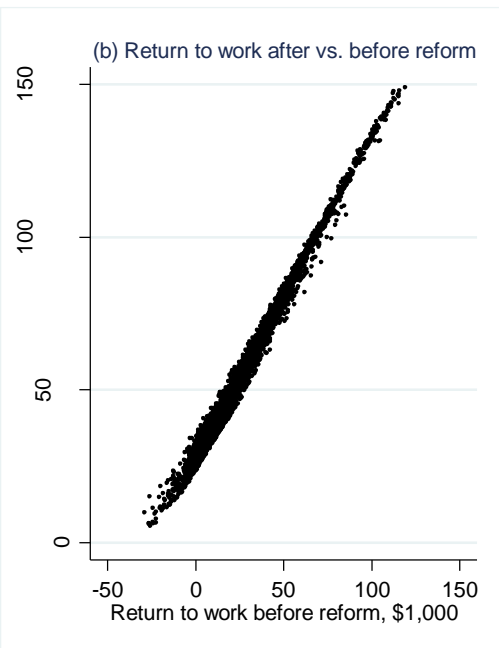
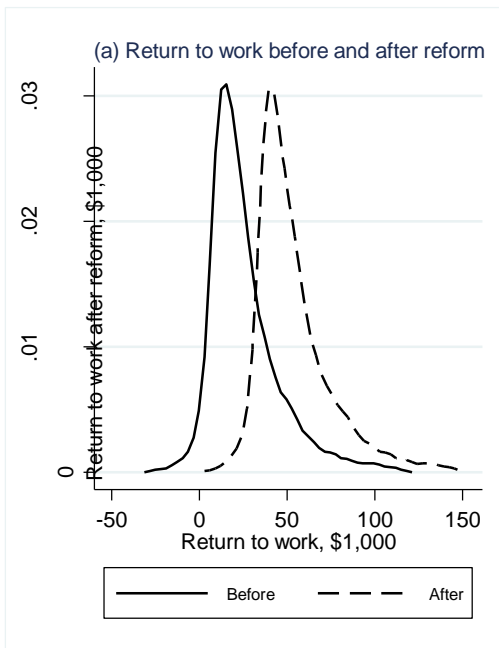

Ikke AFP - ikke tidlig Folketrygd

To metodiske tilnærminger

- Sammenligne utviklingen i arbeidsinntekter før og etter 2011 for i) offentlig ansatte, ii) ansatte i privat sektor *med* AFP, og iii) ansatte i privat sektor *uten* AFP (forskjell-i-forskjell).
  - Kan gi estimer på samlede «reformeffekter»
- Sammenligne utviklingen i arbeidsinntekter før og etter 2011 for personer som i ulik grad får endret avkastningen av å jobbe pga. reformen
  - Kan gi estimat på den kvantitative virkningen av en gitt endring i lønnsomheten av å jobbe

Økt avkastning av å arbeide etter 62

- Samlet inntekt blant dem med privat AFP økte med omkring $\frac{1}{4}$ som følge av reformen
- Andelen som fortsatt var sysselsatt økte med mer enn 10 prosentpoeng som følge av reformen
- Litt mindre respons blant kvinner enn blant menn, men samme hovedmønster

Endrete pensjoneringsmuligheter ved alder 63

- Litt mer gradvis avgang blant dem uten AFP som fikk adgang til tidlig Folketrygd
- Ser (foreløpig) ikke mye endring i uføretrygding